

UTM – decorată cu medalia
„European Quality”
(Oxford, Marea Britanie, 2010)

UTM MESAGER UNIVERSITAR

Țara nu se poate ridica decât prin ingineri

Anul XVI. Nr. 10 (158). Decembrie 2013. Ediție lunară. 8 pagini.
Fondator: Universitatea Tehnică a Moldovei
www.utm.md/mesager; e-mail: romanciuc.marina@gmail.com

Autonomia universitară: experiențe în francofonie

Pe 3-4 decembrie 2013 la UTM s-a desfășurat un seminar internațional francofon consacrat autonomiei universitare, organizat de Agenția Universitară a Francofoniei prin Biroul său pentru Europa Centrală și de Est și Antena AUF la Chișinău. Evenimentul a fost prilejuit de celebrarea a 15 ani de la instituționalizarea francofoniei universitare în RM prin inaugurarea Antenei AUF la Chișinău și deschiderea a 6 filiale francofone în 5 universități. UTM este membră a AUF din 1997.

La seminar au participat 80 de reprezentanți ai universităților-membre AUF din Moldova, care fac primii pași în implementarea autonomiei universitare, dar și experți străini din Franța, Canada,

Elveția, România, care și-au împărtășit experiența în cele patru componente de bază: autonomia organizațională, academică, financiară și a resurselor umane.

Evenimentul a fost inaugurat de ministrul Educației al RM, dna **Maia Sandu**, care a subliniat importanța pe care o reprezintă experiența francofonă în materie de autonomie universitară pentru sistemul educațional de la noi.

Rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**, i-a mulțumit dlui **Roman Kwiatkowski**, responsabil pentru Antena din Chișinău a AUF, pentru inițiativa de a organiza acest seminar internațional într-un subiect de maximă actualitate pentru RM, dar și pentru susținerea pe parcursul mai multor ani a Filierelor Francofone la UTM, contribuind astfel la ridicarea nivelului calității universitare ingineresti

și oferind tineretului studios posibilități mai largi de realizare a viitorului lor.

În discursurile lor, participanții la seminar au abordat diverse aspecte ale autonomiei universitare. Dl **Georges Malamoud**, consilier al vicerectorului pe programare și dezvoltare al AUF, a făcut o prezentare generală la subiect, iar dna **Elena Petrov**, consultant principal, Ministerul Educației al RM, a conturat un tablou al situației din RM. Vorbitorii au abordat și alte aspecte ale problemei: Autonomia și competitivitatea universităților românești; Legătura dintre formare și cercetare într-o universitate; Impactul Școlii doctorale în științe sociale asupra autonomiei universitare; Finanțarea universităților în contextul autonomiei financiare; Autonomia gestionii resurselor umane etc.

Ședința Consiliului de Administrație al UTM în deplasare la uzina “Etalon”

Ședința Consiliului de Administrație al UTM din 16 decembrie 2013 s-a desfășurat în deplasare la uzina Etalon, dislocarea fiind motivată de activitatea fructuoasă a Centrului științific de instruire și transfer tehnologic în industria alimentară (procesarea laptelui și cărnii) – subdiviziune didactică apărută pe baza unui proiect internațional finanțat de UE.

Dl **Boris Carabulea**, directorul Centrului, conf., dr., a prezentat o informație extinsă despre activitatea Centrului, al cărui scop este de a forma o bază științifico-practică pentru studenți, masteranzi, doctoranzi, a crea condiții moderne pentru lucrările practice, cercetările în industria alimentară, în special privind procesarea laptelui și cărnii. De asemenea, Centrul acordă servicii de formare continuă și consultanță angajaților din domeniu.

Funcționează în conlucrare cu catedrele de profil și Filiera Francofonă de la FTMI, întrunind 60 cadre didac-

tice, 22 doctoranzi, cca 100 masteranzi. Activează pe 3 platforme: procesarea laptelui, a cărnii, procesul didactic plus un laborator de investigații științifice. Operează acțiuni de transfer tehnologic întreprinderilor mici și mijlocii din domeniu. Colaborează cu diverse companii din Moldova în contextul procurării diferitelor produse, aditivilor alimentari, efectuării unui schimb de experiență în vederea sporirii calității alimentelor. Colaborările se extind și în străinătate, de exemplu, în SUA, prin Programul „De la

fermier la fermier”, susținut de USAID.

Proiectul internațional prin care s-a înființat acest Centru a avut o durată de 3 ani: 2008-2011. În 2012 a demarat procesul didactic, care se desfășoară câte 3 zile pe săptămână: marți, joi, vineri. Iar procesul de producere are loc pe baza unor fișe tehnologice, aplicate de

fiecare student, devenind astfel subiectul procesului industrial modern autentic.

În finalul ședinței, membrii Consiliului de Administrație al UTM au vizitat sălile de curs, platformele de procesare a laptelui și cărnii, au luat cunoștință de echipamentul modern procurat în Occident, astfel ca această mică întreprindere industrială, menită să pregătească specialiști de nivel european, devine un model de calitate pentru industria alimentară din RM.

Plugușorul UTM în prag de semicentenar

Iată anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda
UTM-ul a ura:
UTMe, să ne trăiești,
Ani 50 Tu împlinești –
Ani în care, dragă frate,
Tu făcuta-i multă carte,
Carte-adânc inginerescă
Ca Moldova să tot crească,
S-aibă țara mai departe
Straturi intelectuale
Și ramuri industriale
Să stăm bine pe picioare.
Pentru UTM, măi frați,
De 50 de ori strigați:
Hăăăi, Hăăăi!

Era '64 anul
Când trasat-am noul cadru,
Cadru Politehnicii
În Moldova Tehnicii,
Căci erau deja pe-aici
Întreprinderi mari și mici,
Ingineri deci trebuiau,
Iar noi, de, nu-i prea aveam.
Și-a venit **Rădăuțan**
Ca-n poveste... năzdrăvan!
Și în post de rector-prim
Începu drumul din plin,
Plin de gloriei tehnicești,
Căci cu ele-nveșnicești
Numele acelor ctitori
De inginerie pictori:
Rector-prim – **Rădăuțan**,
Un decan – **Parsadanean**,
Alt decan – **Ion Mocan**,
Marinciuc, don **Aurel** –
Tot decan a fost și el,
Pavlov, **Livovschi Eugen**,
Cherdivarenco și el –
Toți decani de anvergură
Au muncit fără măsură.
Prorectorii și-au luat
Fiecare câte-un strat:
Chișinevschi Marc – știința,
Iar **Târziu** și-a dat silința
Pe postul de prim-prorector
Să-i dea UTM un vector,
Vector de progres avan –
El și cu **Rădăuțan**.
Umăr în istorie-au pus
Să ridice țara sus
Și alți oameni de valoare
Și alți oameni de valoare
Foști la cârmă din fondare:
Samusi și **Glușco** cu drepturi
ca **Valuță** – de prorectori.

Fondatorii de catedre
au pus bune fundamente:
Conunova – la „Chimie”
Susținea lecții o mie.
La „Fizică” – **Langhe Victor**
Vorbea bine... ca un dictator.
Iar **Oledii don Derid**
La „Metale”-a rânduit.
Voitehovschi-arhitect –
Un savant plin de respect.
„Conservări-tehnologie”
Zozulevici – șef, se știe.
Voznesenschi la „Construcții”
A vorbit și de aducții.
„Geodezia” – relief
Ligaciov – el fost-a șef.
Zapletina – „Limbi străine”,
Despre ea – numai de bine.
„Telemecanica” – și ea
Maximov o conducea.
La „Electricitate mașini”
Petru Fursov ținea-n mâini,
Don **Ciocoi** la „Aparate”
Părea că le duce-n spate.
Mulți au fost, catedre multe
Politehnica s-ajute,
Munca lor a fost profundă –
Niciodată nu se uită.

Antoseac – al doilea rector,
A intrat și el în vector
Vector imprimat în ani
De primul – **Rădăuțan**.
Apărut-au și noi blocuri
În campusul Rășcani
pe-alocuri.
Calmuțchi – al treilea rector,
Întărit-a acel vector,
Vectorul „Rădăuțan”,
Progresând din an în an.
A restabilit româna –
Limbă de predare, bună,
În culegeri, manuale,
În prelegeri și anale.
Pasul i-a fost hotărât:
Rector bun de amintit.
Pentru **primii**, măi băieți,
Urați bine, cât puteți:
Hăăăi, Hăăăi!

Urmă anul '92
Cu alegeri noi în toi,
S-alegea un nou rector
Să dezvolte fostul vector.
Și iată că-n acel an
Fu ales **Ion Bostan**
(urmă în pag. 2)

Plugușorul UTM în prag de semicentenar

Continuare din pag. 1

Și a-nceput o perioadă
Care dă o nouă roadă.
Institutul Politehnic
Deși cu bagajul vrednic,
Transformatu-sa pe dată
Într-o Universitate
Cu-n adaos important
De specialități în plan
Toate de... modernizare,
În fond – informatizare.
În „cuplu” cu profesorul
Veni și... calculatorul.
Veni un timp mai avan –
Epoca „Ion Bostan”:
Construcții de blocuri noi
Și de case mai apoi,
Facultăți noi aparute,
Loturi de studenți crescute –
Peste douăzeci de mii,
Care-nseamnă bucurii;
O uzină „Etalon”
Și altele-n același ton,
Cercetări pe multe planuri
Ca recolta de pe lanuri,
Colectiv de profesori
Străluciți ca niște... sori,
Iar acum ș-autonomie –
Ce? Mai bine o să fie?
De la Institut, cei rectori,
Au mers pe același vector,
Vectorul de dezvoltare
Deja universitară.

Alte nume pe stindard
Ce dau ritmul cel înalt:
E prorectorul **Todos**,
Dorogan nu-i mai prejos,
El – prorector pe știință,
Ne dă spor la cunoștințe.
Prof. **Larisa Bugaian**
Masteratul an de an,
Ni-l mărește, adâncește,
UTM-ul îmbogățește.
Don prorector **Amariei**
Mereu pe toți ne îmbie:
„Cultivați pedagogie
Și succese vor să fie!”
Apoi și zece decani –
Organizatori avani:
Este domnul **Cartofeanu**
Și cu **Toca** – moldoveanul,
Vreau să zic fecior de-al nos-
tru
El știe al muncii rostul.
Mămăligă, Toporeț,
Lungu – cu toții isteți,
Harnici și deștepți băieți.
Facultățile lor, frate,
Zi de zi dau zor la carte,
Iar **Andronic** și **Pogora**
Ambii știu cât face ora,
Ora de predare bună,
Cunoștințe – o cunună,
Decan **Doamna Valentina**
Arată drumul cu mâna –
Orientare spre succes
Și succesele curg des.
Ion Balmuș cu **Reșitca**
Susțin cu succes predica
Ca să-nscriem peste ani
Cât de mult acești decani
Au adus țării folos
Că s-ar face un colos.
Dascălii din UTM-eu
Sufletul depun mereu
În aule cu studenți

Să crească alții prezenți
La-ntreprinderi ingineri
Astăzi mai buni decât ieri.
Pentru ei tragem de zor
Plugușorul pe ogor:
Hăăăi, Hăăăi!

Vin să are cu elan
Tot pe-ogor universitar
Dascăli muncind în glie
Unul făcând cât o mie.
Este **Tudor Șişian**
Și cu domnul **Casian**,
Don **Macari** și **V. Moraru** –
Să aibă noroc cu carul!
Ion Rusu, C. Țuleanu
Îi vom ura și la anul.
Livia Nistor-Lopatenco
Și cu domnul **Taranenco**,
Dar și **Grigore Vascan**
Și colegul lui **Bărdan**,
Ion Negru, Arion,
Ionet e tot **Ion**,
Don **Avram** și don **Bejan**
Cercetează an de an,
Ungureanu de la „Limbi”
Observă cum te exprimi,
La „Tehnologii Inform”
V. Beșliu are spor,
Bălănuță Anatol –
Enolog vestit la noi
În Moldova și în lume
Breasla știe al lui nume.
Iuri Ciofu și **Dulgheru**
Amândoi bătut-au fierul
Și-au ajuns aceste frunți
Profesori recunoscuți.
Bernic și cu don **Manole**
Își fac datoria-n voie,
Liniștit, aprofundat,
Cum se cere-n rectorat.
Dar mai sus e conștiința
În ea stă a lor ființă.
Am putea vorbi o viață
Despre **Elena Musteață**,
Și de **Scricenco, Cazacu** –
Meseria lor e acul,
Cu acul și cu tiparul
Ele dau carte cu carul.
Zinaida lui **Stratan**
Nici o clipă nu stă-n van,
Cu ale ei bibliotecare
Cărți adună vrafal mare,
Cărți cu carul, cărți o mie
Să-i învețe meserie
Pe studenții care mâine
Țara vor schimba în bine.
Cartea-i pasăre măiastră
Ce menține floarea-n glastră,
Floarea care-i UTM-e
Cea de scoate în lume
Ingineri de viță-aleasă
Viața ce o fac frumoasă
Și a țării nume duc
Pe tot globu-n lat și lung.

...Asta e povestea noastră
Înscriind 50 pe creastă
De ani buni, cu rod mănos
Ce au ridicat vârtos
Politehnica moldavă –
A spiritului nostru leagăn.
Pentru ea și pentru noi
Strigați până în zăvoi:
LA MULȚI ANI, UTM dragă,
Să te aibă Domnu-n pază!
Hăăăi, Hăăăi!

Premiile Senatului UTM pentru activitatea didactică pe a.u. 2012-2013

Laureat în domeniul activității didactice

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
CIOFU Iurie, conf. univ., dr.	Cat. STM, FIMCM	Premiu și diplomă de gr. I, 3000 lei
OLARU Efim, conf. univ., dr.	Cat. SAV, FCGC	Premiu și diplomă de gr. II, 1500 lei
DESEATNICOV Olga, prof. univ., dr.	Cat. TOAP, FTIMIA	Premiu și diplomă de gr. II, 1500 lei
SAVA Lilia, conf. univ., dr.	Cat. SRCO, FIMET	Premiu și diplomă de gr. II, 1500 lei
ROTARU Igor, lector superior	Cat. ITT, FIMT	Premiu și diplomă de gr. III, 800 lei
TRONCIU Sergiu, lector superior	Cat. ARH, FUA	Premiu și diplomă de gr. III, 800 lei
BOBICEV Victoria, conf. univ., dr.	Cat. IA, FCIM	Premiu și diplomă de gr. III, 800 lei

Laureat în domeniul activității didactice începătoare

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Gradul premiului
ONICI Natalia, lector universitar	Cat. DTP, FIU	Premiu și diplomă de gr. I, 1500 lei
NEGARĂ Iulia, lector superior	Cat. ACGV, FUA	Premiu și diplomă de gr. II, 800 lei
LUNGU Sergiu, lector universitar	Cat. GCG, FCGC	Premiu și diplomă de gr. II, 800 lei
COJUHARI Irina, lector superior	Cat. ATI, FCIM	Premiu și diplomă de gr. II, 800 lei
GRITCO Maria, lector universitar	Cat. SRCO, FIMET	Premiu și diplomă de gr. III, 500 lei
MALCOCI Iulian, lector universitar	Cat. BPM, FIMCM	Premiu și diplomă de gr. III, 500 lei
PĂDURE Daniela, lector superior	Cat. IMT, FIMT	Premiu și diplomă de gr. III, 500 lei
POPESCU Liliana, lector superior	Cat. TPA, FTIMIA	Premiu și diplomă de gr. III, 500 lei

Cel mai bun manual (curs universitar)

Denumirea manualului, autorii	Catedra, facultatea	Gradul premiului
LĂCĂTUȘĂRIE Autori: BOTEZ Ilie, conf. univ., dr. AMARIEI Valentin, conf.univ.,dr.	Cat. MSP, FIMCM	Premii, diplome de gr.I, 3000 lei
CLIMATIZAREA AERULUI Autori: EMILIAN Roman, conf.univ.dr. CARTOFEANU Vasile, conf. univ. dr.	Cat. UTI, FIMT	Premii, diplome de gr.II, 1500 lei
TELEDETECTIE Autor: NISTOR-LOPATENCO Livia, conf.dr.	Cat. GCG, FCGC	Premiu, diplomă de gr.II, 1500 lei
ILUMINATUL ELECTRIC Autor: MOGOREANU Nicolae	Cat. Electroenergetică, FE	Premiu, diplomă de gr.II, 1500 lei
SIMBOLIZAREA MATERIALELOR METALICE ÎN SISTEME DE STANDARDIZARE GOST, STAS, EN Autori: CIOFU Iurie, conf. univ., dr. NIȚULENCO Tatiana, lect.super. TOCA Alexei, conf. univ., dr.	Cat. STM Cat. TCM FIMCM	Premii, diplome de gr.III, 500 lei
MATEMATICĂ LINGVISTICĂ Autor: PEREBINOS Mihail, conf., dr.	Cat. IA, FCIM	Premiu, diplomă de gr.III, 500 lei
BAZELE STATULUI ȘI DREPTULUI Autori: BOSTAN Ina, lect. superior IVANOV Iurie, lect. superior PISARENCO Olga, lect. universitar TROFIMOV Natalia, lect.super., drd. URSU Viorica, lector superior, drd.	Cat. DP, FCGC	Premii, diplome de gr.III, 500 lei
DESEN TEHNIC ÎN ELECTRONICĂ Autor: SOROCEANU Iurie, lect. super.	Cat. SDE, FIMET	Premiu, diplomă de gr.III, 500 lei

Cel mai bun student al anului

Numele, prenumele	Grupa academică	Facultatea	Grad premiu
BOTNARI RADU	gr. GTC-1114	FCGC	Premii și diplome de gr. I, câte 700 lei
LAZĂR DIANA	gr. E-103	FIMET	
GROZAVU MIHAELA	gr. ISBN-101	FCIM	
VASILIU LIUDMILA	gr. ARH-081	FUA	
CANJA ANA	gr. TAP-092	FTIMIA	
ANDRONIC ION	gr. EE-111	FE	
DARII ECATERINA	gr. IMIU-111	FIU	
SCUTARI ZINAIDA	gr. TOT-101	FIMT	
BREGNOVA ALINA	gr. IITT-111	FIMCM	
GRIZA VITALIE	gr. IMTC-101	FIMET	
PÎRȚINĂ RADU	gr. SOE-102	FIMET	Premii și diplome de gr. II, câte 500 lei
GHIRGHILIU ANA	gr. DI-101	FIMCM	
CERNII OLGA	gr. IPA-101	FUA	
EFROS EUGENIA	gr. ARH-081	FUA	
POSTICA VASILE	gr. ME-101	FCIM	
BABAIA ALEXANDRU	gr. ISBN-101	FCIM	
GAIDEVA ELENA	gr. DP-1018	FCGC	
CUCEREAVÎI MARIA	gr. EI-1115	FCGC	
GURJUI ANA	gr. TAP-092	FTIMIA	
FUIOR ADELINA	gr. TAP-092	FTIMIA	
LUPU CRISTINA	gr. IMC-111	FE	Premii și diplome de gr. III, câte 400 lei
LAZĂRI MIHAI	gr. TI-102	FCIM	
ZACHIBARȘA ADRIAN	gr. F-121	FCIM	
RADU OXANA	gr. TAP-092	FTIMIA	
PEROV MAXIM	gr. AI-101	FCIM	
ERMURACHI ANDREI	gr. IMAC-101	FUA	
MÎRZENCO ALEXANDRU	gr. U-111	FUA	
PRODAN GHEORGHE	gr. CIC-102	FCGC	

CATEDRA LIMBI MODERNE

– o verigă didactică esențială a UTM

SCURT ISTORIC

Parcursul Catedrei Limbi Moderne de la origini până în prezent este plin de evenimente marcante. Creată în 1964, odată cu fondarea UTM, inițial se numea Catedra

Limbi Străine. La data inaugurării număra 18 cadre didactice, devenind treptat una dintre cele mai numeroase în universitate. În anii '70, '80, '90 aici activau cca 75 de profesori, fapt datorat numărului impunător de ore de limba străină. În 1990 este rede-

numită în Catedra Limbi Moderne. Din 2005 se atestă primele semne de diminuare a personalului didactic, limba străină fiind predată exclusiv la a. I universitar și cel complementar. Actualmente suntem 25 de cadre didactice.

Vera ZAPLETINA – șef catedră în perioada 1964-1966

În 1936 a absolvit Institutul Pedagogic din Leningrad, specialitatea Limba engleză. În 1948-1964 a activat la USM (șef Catedră Limbi Străine). În 1964 a creat Catedra Limbi Străine la Institutul Politehnic din Chișinău proaspăt înființat,

administrând-o timp de doi ani. A fost un pedagog cu mare autoritate, stimulând relațiile corecte de muncă și spiritul de echipă.

Vera GONCARENCO – șef catedră în perioada 1966-1990

În 1954 a absolvit Institutul Pedagogic de Limbi Străine din Moscova, specialitatea Limba engleză. În 1959-1964 a activat la AȘM. Doctor în filologie din 1976. Publicații științifice: 70, lucrări metodice: 12. Stagii: Anglia, Rusia, Letonia, Bulgaria. A contribuit la introducerea tehnicii moderne în predarea limbilor străine.

nia, Bulgaria. A contribuit la introducerea tehnicii moderne în predarea limbilor străine.

Nina ZGARDAN – șef catedră în perioada 1990-2003

Absolventă a Institutului Pedagogic „A. Russo” din Bălți, specialitatea Limba franceză, limba și literatura moldovenească. Studii doctorale: Leningrad. Doctor în științe filologice: 1985, Kiev. În 1966-1968 a activat la UTM, apoi la USM: 1968-1990. În 1990 a revenit la

UTM – șef catedră. Publicații științifice: 64, manuale: 3, monografii: 2. Stagii: Rusia, Ucraina, Franța, România. Inițiatoră a primelor conferințe științifice studențești. Promotoare a unor ample activități organizate în colaborare cu Centrul Național de Terminologie, Alianța Franceză din Moldova, USM.

Ludmila UNGUREANU – șef catedră din 2004

În 1983 a absolvit Facultatea de Limbi Străine (franceză, spaniolă) a USM. La UTM activează din 1994. Studii doctorale: Franța 1998-2002. În octombrie 2003 a susținut teza de doctor în științele limbajului, Universitatea Paris-13. Din iunie 2004 – șef

Catedră Limbi Moderne. Autoarea ideii de constituire a corpului didactic al catedrei într-un grup de cercetare a limbajelor specializate (GOLS) și creării anuarului științific *Limbaje specializate*.

Rolul catedrei în contextul studiilor universitare cu profil tehnic

Menită să asigure perpetuitatea în materie de cunoștințe de limbă, acumulate în școala de cultură generală, catedra își justifică existența prin predarea limbii străine – limbaj specializat în diverse domenii: arhitectură, construcții, economie, telecomunicații, energetică, mecanică, construcție de mașini, alimentație, industrie ușoară. Limbile de predare: franceza, engleza, germana, spaniola, româna alolingvi.

Profesorii sunt formați inițial pentru predarea limbii străine ca limbă generală, iar la UTM se autoformează deja sub aspectul predării limbajului tehnic (specializat), ceea ce impune utilizarea altor strategii didactice decât cele aplicate în predarea limbii generale. Autoformarea presupune studierea ariei de interese ale disciplinei, conturarea unor subiecte precise și de actualitate care ar stimula curiozitatea studenților, după care urmează un lung și anevoios parcurs de elaborare și testare a conținutului didactic. Demersul didactic este mai sinus în cazul disciplinelor mecanică, energetică, informatică, construcții, unde profesorul de limbă este în dificultatea tratării subiectelor doar prin prisma cunoștințelor de cultură generală, necesitând o specializare îngustă.

Esența catedrei poate fi redată prin formula: **actualitate-flexibilitate-deschidere**. De actualitate este caracterul cursurilor și elaborărilor metodico-didactice. Prin flexibilitate înțelegem proprietatea de a răspunde adecvat exigențelor formulate de administrațiile facultăților pe care le servim în materie de conținuturi de învățământ și organizare internă. Noțiunea de deschidere este definită prin voința și perseverența acesteia pe calea inițierii și autoformării continue în domeniul tehnologiilor moderne, terminologiei tehnico-științifice, modalităților de interacțiune comunicativă în procesul didactic.

Principiile de funcționare a catedrei

Prestăm servicii lingvistice tuturor facultăților UTM, divizându-ne astfel în mai multe echipe didactice pe facultăți. Fiecare echipă didactică este gestionată de un șef de echipă împuternicit să vegheze asupra respectării disciplinei de muncă, să coordoneze activitatea coepierilor și să asigure comunicarea cu administrația catedrei. Astfel, echipa didactică de la FEn și FIMET (Centru) este gestionată de **Nadejda Stricov**, lector superior; de la FCGC, FUA și FIEB (Botanica) – de **Lidia Bivol**, lector superior; de la FTMA și FIU (Râșcani) – de **Ludmila Ciurac**, lector superior, iar de la FIMM și FIMCM – de **Aurelia Ojog**, lector superior. Această formulă de funcționare este cea mai optimă în condițiile în care efectivul nostru este dispersat din punct de vedere geografic.

Cum învață studenții limbile

străine?

La primele întâlniri cu studenții îi vedem debusolați, speriați de perspectiva comunicării într-o limbă străină. Mărturisirile lor: „nu am avut profesor în școală, nu ne-au învățat să comunicăm, nu înțelegem prea multe” sunt în mare parte justificate: nu cunoșc structuri de limbă simple, care le-ar permite să înțeleagă și să se facă înțeleși într-o limbă străină. Fiind în dificultatea creării unui enunț, se limitează deseori la învățarea pe de rost.

În condițiile în care nivelul lingvistic al studenților este inferior celui pretins pentru efectuarea studiilor universitare (B1, B2), profesorul de limbă este constrâns să simplifice conținuturile, să opereze frecvent cu structuri repetitive care să faciliteze înțelegerea, memorarea și, ulterior, producerea.

Apreciam studenții după asiduitatea mobilizării în vederea dobândirii unor competențe de real folos în situații de comunicare profesională. Ne bucură enorm reacțiile lor pozitive, micile progrese pe care le fac. La finele cursului îi vedem chiar suficienți de motivați și ne despărțim cu regretul imposibilității de a-i reintâlni la a. II, III, când au deja o doză bună de maturitate, care ne-ar permite să realizăm împreună activități practice mai ample.

Cum învață studenții alolingvi limba română?

Dificultatea în lucrul cu studenții alolingvi constă în atitudinea lor preconcepțată față de această materie: de la reticență până la respingere. Pe lângă efortul prezentării conținutului de studiu, profesorul se confruntă aici cu probleme de politică lingvistică, cu excese comportamentale, lipsă de motivație cauzată de mediul socio-economic, dar și politic. Odată depășite aceste probleme, rămâne efortul didacticizării conținutului.

Am totuși satisfacția să constat că profesorele noastre de limba română – **Lilia Moscalenco, Mariana Golovaci, Elena Hodinutu** – își onorează statutul de cadru didactic, știu să rezolve situații de impas și sunt conștiente de necesitatea dezvoltării personale continue ca și garant al succesului în meserie. Noi, ceilalți profesori, îi întâlnim pe unii studenți alolingvi în cadrul Conferinței științifice studențești din martie, unde avem plăcerea să-i descoperim ca pe niște vorbitori buni de limba română, binevoitori și creativi.

Metode de predare

Strategia didactică a catedrei derivă din ideea că dinamismul cursului ar fi în acord cu ritmurile tinerilor de astăzi. În consecință,

conținutul unei unități de curs trebuie să dezvolte mai multe competențe: înțelegerea documentului scris, expresia orală, producția scrisă.

La etapa *înțelegerii documentului scris* se recurge în prealabil la strategia prezentării materialului terminologic sub formă de micro-sisteme euristice, care asigură o bună conceptualizare a problematicii viitorului subiect.

În cadrul *lucrului cu textul* studenții învață tehnici de sintetizare a informației principale și de ilustrare ulterioară a acesteia prin intermediul imaginilor grafice: scheme, tabele, figuri. Informația prelucrată în asemenea mod se pretează bine logicii ingineresti, facilitând descrierea sau explicarea unui proces, fenomen etc.

Expresia orală este dezvoltată prin intermediul prezentărilor de subiecte cu suportul imaginii, unde studenții sunt antrenați să comunice cu publicul. Deși o fac cu greu la început, evocând trercul legat de ieșirea în fața unui auditoriu, pe parcurs reușesc să-și controleze emoțiile și să-și prezinte în mod onorabil subiectele.

Dezvoltarea *producerii scrise* este bazată pe traducerea din limba străină în cea de origine și viceversa și prin construirea unei argumentații.

Îmi exprim aici regretul imposibilității aplicării secvențelor video și audio în scopul dezvoltării înțelegerii orale a discursului, competență pe care se mizează mult în cadrul predării limbilor străine. În sălile de curs ne lipsesc calculatoarele și ecranele de proiectie. Nu împărtășesc ideea că tehnologiile pot înlocui factorul uman. Cu riscul de a fi considerată demodată, cred că este nevoie de prezența unei personalități în sălile de curs, care să orchestreze actual didactic, să anime, inspire, și să consilieze. Este însă incontestabil faptul că prezența tehnologiilor moderne ar putea spori eficiența și ameliora calitatea cursurilor.

Succese înregistrate în timp

Nu putem asigura o didactică de succes fără a ne preocupa de problemele cercetării. În acest scop ne-am constituit (din 2005) într-un Grup de Observare a Limbajelor Specializate (GOLS), fiecare profesor realizând pe durata unui an academic un studiu individual, rezultatele fiind făcute publice la finele anului, pe paginile anuarului științific *Limbaje specializate*.

Limbajele specializate sunt abordate sub două aspecte: teoretic – prin descrierea componentelor acestora și practic – prin abordarea lor în scopuri didactice: structura textului de specialitate,

organizarea lecturii funcționale, metodele de apropiere a conceptelor prin intermediul terminologiei și traducerii, mecanismele de elaborare a discursului în context profesional etc. Această activitate impune lecturi de specialitate, ne ajută să ne formulăm preocupările, să ne mobilizăm la observarea unor fenomene lingvistice de pe poziția cercetătorului.

O activitate importantă constă în coorganizarea în luna martie, în cadrul Zilelor Francofoniei în RM, a Conferinței științifice studențești *Științele în limbi străine*, obiectivele căreia rezidă în antrenarea studenților în activitatea de cercetare, dezvoltarea discursului lor profesional. Din păcate, întâlnirile noastre cu studenții se termină la finele a. I. Chiar dacă promit că se vor încadra ulterior în lucrările conferinței, ei nu mai reușesc să-și onoreze promisiunea.

Conștientizând importanța formării continue în scopul menținerii competitivității în mediul academic, personalul catedrei participă la diverse formări inițiate de Alianța Franceză din Moldova, Biroul Agenției Universitare a țărilor francofone, Centrul de resurse informaționale pentru profesorii de limba engleză (LUPS, „I. Creangă”), Centrul de formare continuă (UTM).

Angajarea cadrelor tinere

Situația catedrei nu prezintă semne de îngrijorare sub aspectul unei eventuale îmbătrâniri. Cele 25 de cadre didactice se înscriu în următoarele categorii de vârstă: 30-45 ani – 17 persoane; 45-57 ani – 4; după 57 ani – 4, inclusiv un cadru didactic cu grad științific și 2 – urmând studii doctorale. Motivația personalului pentru studii de doctorat este relativ slabă din considerente de ordin economic; lupta pentru existență îi împiedică să se investească în activități intelectuale de anvergură.

Planuri de viitor

Realitatea pe care o trăim nu ne permite să ne facem iluzii, credem însă în ascensiunea noastră ca potențial, pentru că murim în această direcție. Ne-am dori să putem, într-o zi, exploata tehnologiile moderne în predare; să avem mai multă inspirație în realizarea studiilor noastre cu caracter de cercetare. Ne propunem să diversificăm caracterul activităților cu studenții: mai multe simulări, studii de caz, activități cu caracter ludic. Aspirațiile noastre sunt îndreptate spre tot ce e mai bun și mai frumos.

Ludmila UNGUREANU,
șef Catedră Limbi Moderne,
conf., dr.

Am venit să colindăm

Opriti plugul la FIMET!

Timpul zboară, vremea trece – Vine anul paisprezece (2014), Oprim carul la FIMET

Să vă spunem un sonet:
Ici la noi pe săturate
Fac studenții bună carte
Și depun multă silință
Făcând cu mult spor știință.
Șef pe-această adunare
Este – cine credeți oare?
E Andronic, e Serghei,
Al cărui câine Grivei
De o oră nu ne lasă
Să ne-apropiem de casă.
Ieși afară, domn'decan,
Să trăiești în noul an,
Cu noroc și voie bună
Cu familia-mpreună!
Domn'Andronic, cine-l știe,
E un om de omenie,
Manager eficient
Și cu toate-i la curent,
Lider e de calitate
Și răspunde el de toate:
Evidență, dirijare,
Surse de sponsorizare,
Cu părinții – adunare
Și la ore – inspectare.
Pe profesori îi îndrumă,
Și agenții îi adună,
Priză are el la om:
ITU, MOLDELECOM,
SIEMENS și ISKRATEL,
SIS SOLUTIONS și MOLDCCELL –
Seturi de calculatoare,
Sisteme, laboratoare,
Aparate, materiale
Și centrale digitale –
Nu e glumă, frate-vere,
Asta zic și eu: avere!
Cu așa o bază, frate,
E păcat să nu faci carte.
Și mai este domn'Serghei
Președinte la ICTEI:
Se adună împreună
Oameni mari din lumea bună
Cu dezbateri, cercetare,
Cu savanți din lumea mare.
Și mai are domn' decan
Misiune an de an –
La Admiteri – secretar,
Cumpătat ca el – mai rar:
Îndrumare, selectare
Și răspunderea e mare,
Dar ne-aduce el, măi frate,
Buni studenți la facultate.
Iată-așa decan, măi frate,
Noi avem la facultate,
Hai veniți, băieți din sate,
La FIMET să facem carte!
După-atâta laudare
Domn'-Andronic iute sare,
La în mână-o tocitoare
Și pe scări în beci dispăre...
Trageți carul mai la vale,
Că miroase a pārjoale,
Mai sunați din zurgălăi
Și strigați cu toții: *Hă-ă-ă!*

Să trăiască la mulți ani
Și ai noștri prodecani,
Căci au grijă ei de toate
Și mereu sunt ca pe roate!
Noi în zori ne vom trezi
Să-nvățăm la secția zi,
Iar **Lucreția Nemerenco**
Ne va fi umărul dreptu'
Ziua-ntreagă ea lucrează,
Ordinea mereu veghează
Și cu multă exigență
Face ea eficiență.

Opriti carul, măi flăcăi,
Că mai este un **Serghei** –
E feciorul lui **Finciuc** –
Bateți talpa la papuc,
Dansați hora pe maidan
Pentru bunul prodecen.
Vorba dreaptă fie spusă:
La frecvența cea redusă
E de lucru pentru șapte,
Se muncește zi și noapte:
Adunări și informare,
Orar, eficientizare,

Control, reexaminare –
Asta-i, frate, muncă mare!

Trece timpul, zboară anii –
Să mai urăm prodecanii.
Astăzi doamna **Serafima**
Peste tot în muncă-i prima:
La oraș, să-nvețe carte,
Vin studenții de prin sate
Cu-ntrebări nenumărate,
Probleme nerezolvate –
Dar le vine-n ajutor
Ca un inger păzitor,
Ca o ploaie în câmpie,
Ca o mamă grijulie
Buna doamnă Serafima –
O urăm cu toată stima,
Ea pe toți îi dădăcește,
La timp îi povățuiește,
Și mereu le stă în cale
Cu propuneri culturale:
Teatru, filme și excursii,
Caută mereu resurse,
Mai sunați din clopoței
Și strigați cu toții: *Hă-ă-ă!*

Doamnă **Silvia Gangan**,
Să trăiești în noul an,
Să ai multă bucurie
Și în muncă – măiestrie.
Am venit să vă urăm,
Masterat să învățăm.
Doamna Silvia – cine-o știe –
Maistru e de meserie,
Doctor conferențiar,
Cu talent, dar și cu har.
Să ne-ndrume ne-ncetat,
Ca să facem masterat:
Adunări cu informare,
Scopuri, eficientizare,
Pentru masteranzi – orare,
Grafic, reexaminare,
Conferințe anuale
De raport și promovare,
Cu studenții, masteranzii,
Pedagogii, doctoranzii,
Pentru colaboratori –
Muncă, frate, de cu zori!

Cu **Lenuța și Tamara**
Din nevoi noi scoatem țara,
Metodiste iscusite
Și drăguțe, și școlite,
Totul știu, îți lămuresc,
Te îndrumă, îți zâmbesc.
Dacă vrei certificat –
Vii aici, la decanat.
Fișă de reexaminare?
Nu e o problemă mare.
Ele bursa calculează
Și pe loc te îndrumază:
De nu faci carte adâncă –
Bursa lupul ți-o mănâncă...
Și carnet de note-ți face,
Doar știința dacă-ți place.
Pentru Lena și Tamara
Trageți brazde-n toată țara,
Ca să crească grâu mășcat
Pentru spor la decanat.
Mai sunați din clopoței
Și strigați cu toții: *Hă-ă-ă!*

Când frecvența ai redusă –
Tu la stat plătești o „bursă” –
Taxa cea de studii, frate,
„Za degeaba” – nu faci cartel!
Dacă vrei certificat,
Îl primești în decanat –
Maia lui **Bilevici**, frate,
La moment te-ajută-n toate:
La-ntrebare îți răspunde,
Te îndrumă: când și unde.
Fișă de reexaminare
Și carnet de note are –
Doar să ai multă dorință,
Să faci carte cu silință.
Ea la timp îți amintește
Unde taxa se plătește:
Ești dator – achiți o sumă
Căci cu statul nu-i de glumă!
Doamna Maia, cum se știe,
E mereu la datorie.

(urmare în pag. 5)

Moldova Eco-Energetică 2013

Ion Cozma – Premiul pentru cea mai bună inițiativă de tineret

Ion Cozma este învingătorul **Competiției Moldova Eco-Energetică 2013** la compartimentul „Cea mai bună inițiativă de tineret”. Este tânăr cercetător la UTM, își face masteratul în domeniul Ingineriei Sistemelor de Conversie a Energiei Regenerabile.

Moldova Eco-Energetică este cel mai mare concurs de inițiativă de succes în sectorul energiei regenerabile și eficienței energetice, deschis pentru toți cei care contribuie la producerea, transmiterea, distribuția și consumul eficient de energie, la dezvoltarea

și promovarea tehnologiilor moderne, inovațiilor în domeniul energiei regenerabile și eficienței energetice.

Primul proiect ecologic în care și-a investit economiile este o livadă de pomi fructiferi, pe care a plantat-o în curtea școlii-internat pentru copiii cu dizabilități locomotorii din Hâncești. După plantarea acestei livezi a observat că în timpul serii curtea instituției este slab iluminată, iar copiii care se deplasează în scaunul cu roțile nu văd pe unde să meargă. Astfel, și-a folosit Bursa de Merit oferită

în anul 2011 de Centrul pentru Informații Universitare și Consiliul Rectorilor din RM (12 mii lei) pentru a procura și instala pe o alee din curtea școlii-internat 20 de lămpi solare. Iar bursa lunară de masterand a decis să o folosească

în acțiuni de popularizare a avantajelor eficienței energetice și utilizării surselor de energie regenerabilă.

Priurmare, proiectele lui **Ion Cozma** au ca obiectiv impulsivarea tinerei generații spre fapte concrete.

Colaborări internaționale

Studenți de la Universitatea „Taurida” în vizită la UTM

În ajunul Crăciunului și Anului Nou 2014 o delegație de la Universitatea „Taurida” din Simferopol, Ucraina a efectuat o vizită de lucru la Facultatea de Energetică a UTM. Vizita se înscrie în cadrul Proiectului ARGOS, care urmărește pregătirea managerilor pentru sfera resurselor de energie regenerabilă și întrunește în acest scop mai multe universități din România, Turcia, Bulgaria, Ucraina, RM, care fac parte din Rețeaua Universităților din bazinul Mării Negre – BSUN (Black Sea Universities Network).

DI **Roman Gorbunov**, conducătorul delegației, asistent la Catedra de Geocologie a Universității „Taurida”, conf., dr., ne informează că în cadrul Proiectului ARGOS universitățile au pregătit programe didactice comune pentru ciclurile Licență și Masterat privind manageriatul surselor de energie regenerabilă, iar studenții din aceste universități lucrează în

comun și asupra unor teme de cercetare în sfera dată.

În componența delegației ucrainene intră 5 studenți care împreună cu ai lor colegi de la UTM vor lucra asupra unor

teme de masterat, iar vizita are scopul de a constitui grupurile de lucru și a schița temele și planurile de activitate în această sferă de stringentă actualitate, care este energia regenerabilă.

FUA

Lafarge Ciment (Moldova) premiază studenții-arhitecți

Timp de peste 15 ani compania Lafarge dezvoltă la nivel global o colaborare strânsă și durabilă cu lumea arhitecturii (arhitecți, designeri, ingineri și constructori) pentru a găsi și valorifica idei și soluții moderne. În Moldova, un prim pas în acest sens a fost organizarea concursului de arhitectură pentru studenții FUA-UTM. Scopul este de a oferi suport tinereilor talente din ultimul an de studii în dezvoltarea ideilor și soluțiilor inovative. Câștigătorii sunt selectați de un juriu compus din specialiști de frunte ai UTM în domeniul arhitecturii și reprezentanți Lafarge. Apropo, câștigătorilor concursului li se oferă dreptul de a deveni membri ai Uniunii Arhitecților din Moldova.

Prima ediție a concursului de arhitectură pentru studenții „Casa verde” a fost organizat în 2011. În 2012,

concursul s-a desfășurat sub genericul „Casa individuală – pilon al arhitecturii naționale”. Iar anul acesta, în corespondență cu motto-ul companiei „Clădim orașe mai bune”, studenților li s-a propus sa lucreze asupra unui proiect de renovare a unei clădiri istorice din Chișinău, tema concursului fiind „Renovarea Hotelului Swiss din centrul istoric al orașului Chișinău”. Este vorba de cunoscuta clădire de la intersecția str. Bănulescu Bodoniu cu bd. Ștefan cel Mare 148, acolo unde astăzi se află Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu” – până la războiul al

doilea mondial clădirea avea 2 etaje, iar acum are 3, denumirea „Swiss” în traducere însemnând „elvețian”, deci „Hotel elvețian”.

Pe 17 decembrie 2013, în sala de expoziții a FUA a avut loc desemnarea învingătorilor ediției a III-a a concursului. La eveniment au participat: **Jeremie Petit**, prim-consilier al Ambasadei Franței în RM, **Louis de Sambucy**, director General al **Lafarge Ciment** (Moldova), **Leonid Nicorici**, director de afaceri corporative Lafarge Ciment (Moldova); **Eleonora Graur**, președintele raionului Rezina.

LAFARGE CIMENT

Studenții participanți la concurs – 18 la număr – au efectuat diferite proiecte pentru o eventuală reconstrucție sau renovare a clădirii, astfel ca ea să arate, în imaginația lor arhitecturală, mai frumoasă, mai impunătoare, păstrându-și destinația de hotel.

Juriul format din arhitecți cunoscuți în Moldova a selectat 6 proiecte originale, cu idei moderne de arhitectură. Acestea au fost nominalizate după cum urmează: *locul I* – **Cristina Alexa**, gr. ARH-111; *locul II* – **Nichita Malțev și Alexandru Tujicov**, gr. ARH-085; *locul III* – **Ion Procopii**, gr. ARH-111; *mențiune I* – **Maria Covalciuc**, gr. ARH-085; *mențiune II* – **Alexandra Laur**, gr. ARH-085.

DI **Valeriu Lungu**, decanul FUA, conf., dr., dl **Valeriu Lupășcu**, șef Catedră Arhitectură, alți profesori și oaspeți prezenți la eveniment au rostit cuvinte de încurajare discipolilor FUA pentru studii mereu mai performante în arhitectură, pentru a-și atinge în viitor cele mai mărețe vise în profesie.

Al III-lea Festival Internațional al Școlilor de Arhitectură, Construcții și Design din Eurasia

Pe 28 noiembrie - 1 decembrie 2013 Universitatea Tehnică „Yildiz” din Istanbul, Turcia a găzduit cel de-al III-lea Festival Internațional al Școlilor de Arhitectură, Construcții și Design din Eurasia, la care au participat 56 de universități din 14 țări.

La deschiderea oficială a festivalului au participat: **Amirlan Kusainov** - președintele Academiei de Arhitectură și Construcții din Kazahstan; **Paulo del Bianco** - președintele Fondului Romualdo del Bianco, **Diusev Kaseinov** - secretarul general al Organizației Internaționale a Culturii Turce (TURKSOY); **Ilias Demerji** - președintele Uniunii Arhitecților și Constructorilor a comunității turce ș.a.

Expoziția proiectelor de diplomă a fost organizată în incinta Centrului de conferințe din campusul Davutpasa.

Delegația FUA-UTM (**Valeriu Lungu** - decan FUA, dr., conf. univ., **Valeriu Lupașcu** - șef Catedră Arhitectură, dr., conf. univ., **Teodor Naval** și **Victor Grozavu** - lectori superiori ai Catedrei Design Interior) a prezentat 11 proiecte de licență ale studenților UTM.

Timp de două zile, juriul internațional a studiat și a apreciat proiectele. În timpul

vizualizării proiectelor a fost organizată o masă-rotundă, în cadrul căreia membrii delegațiilor au făcut schimb de experiență, au discutat metodele de predare, problemele în pregătirea specialiștilor din domeniul arhitecturii, construcțiilor și designului.

Juriul internațional a acordat lucrărilor din RM șase Diplome la următoarele no-

minalizări: **gr. II - Reconstrucția clădirilor** (autor - **Valeria Pașa**; cond.: **Rita Garconița**, lect. sup.); **gr. II - Tehnologia materialelor de construcții** (autori: **Mihail Grecu**, **Alina Ohidovskaia**; cond.: **Ion Rusu**, dr. hab., conf. univ.); **gr. III - Proiectarea de Arhitectură** (autori: **Victor Volobuev**, **Artiom Mojaicenco**; cond.: **Valeriu Lupașcu**, dr., conf. univ.); **gr. III - Proiectarea de Arhitectură** (autor: **Valeria Botnaru**, cond.: **Valeriu Lupașcu** dr., conf. univ.); **gr. III - Design interior** (autori: **Alexandr Barcari**, **Ana Sirman**, cond.: **Alina Vlas-Verița**, lect. sup.); **gr. III - Design mobilier** (autori: **Andrei Dicusar**, **Alexandr Vlas**, cond.: **Victor Toporeț**, dr., conf. univ.).

În ultima zi a festivalului a fost organizată o excursie pe Bosfor până la construcția celui mai mare pod habitat peste strâmtoare.

Continuare din pag.4

Metodistă de valoare
Și muncește cu ardoare,
Pentru muncă, hărnicie -
Un buchet de iasomie!
Mai sunați din clopoței
Și strigați cu toții: Hă-ă-ă!

Aici scrie: CeMeCe -
Oare asta ce mai e?
Cum de n-ai știut, nepoate?
E control de calitate!
Astăzi fără de control
Șade plugul pe răzor,
Iar fără de calitate
Nu mănânci plăcinte, frate!
Omului încredințează,
Dar la timp și controlează.
Fiica lui **Morozov**, frate,
Șefă e pe calitate,
În comisie-i președinte,
Face muncă pentru șapte.
Strângeți roata, măi flăcăi,
Mai sunați din clopoței
Și strigați cu toții: Hă-ă-ă!

Trageți brazde-n lung și-n lat
Pentru cei din sindicat,
Pentru **Constantin Turcan**
Să cinstim în noul an
Un pahar de vin Fetească,
Sindicatul să-nflorească!
Dacă nu ai sănătate -
Vii direct la sindicate,
Căci mereu de fiecare
Sindicatul grijă are:
Sanatoriu cu tratament,
La salină - relaxare,
Antistres și inhalare,
Tratament, recuperare.
Iată-așa-i la sindicate:
Fuge boala cât se poate.

Arde pomul veșnic verde,
Noi urăm pe la Catedre.
Fizică de nu știi, frate,
Ești pierdut pe jumătate:
De nu știi Legea lui Ohm,
De ce mere cad din pom,
De ce ramu-n vânt se-apeacă,
De ce barca nu se-ineacă.

Alexandru Rusu, frate,
E vestit la facultate,
Doctor conferențiar,
Bun fecior de gospodar,
La catedră-i șef de frunte,
Cum e bradul sus, pe munte,
Cel mai bun fizician -
Să trăiască-n noul an!
Președinte-i mare, frate,
Care premiile-mparte
Pentru muncă de valoare:
Explorări și cercetare.

Pentru **Rusu Spiridon**
Urați bine la oblon.
Doctor conferențiar,
Profesor ca el - mai rar,
Fizician cu iscusință
Și muncește cu silință.
Secretar e get-beget
La consiliul FIMET.
Funcția e de onoare,
Iar răspunderea e mare:
Ordine de zi, proces,
Informare - cât mai des,
Cvorum și documentare,
Redactare și păstrare,
Ordine - ca la muzeu -
Asta-i muncă, zic și eu!
Așa-i domnul Spiridon -
Secretar, savant și Om!

Cu Catedra Telecom
Tu devii în lume OM:
Inginer-colaborator,
În știință promotor;
Inginer-constructor, frate,
De sisteme, aparate;
Inginer de programare
Cu salariu și valoare;
Manager în telecom -
Respectat în lume om;
Marketing și deservire -
Asta zic și eu - pornire!
Chemați rudele și frații,
Veniți la Telecomunicații,
Veniți, tineri de prin sate,
La **Bejan**, să facem carte!
Șef catedră, om de stat,
Iscusit și cumpătat,
Doctor conferențiar,
Profesor cu mare har,
Faceți roată, măi flăcăi,
Și strigați odată: Hă-ă-ă!

Mai oprîți! Aho! Aho!
Bateți și la SeReCeO,
Să deschidă poarta mare
C-am venit cu o urare,
N-ai văzut cumva un om
Ici, la Optoelectron?
Pavel - toată lumea-i spune,
Care face fapte bune,
Al lui **Nistiriuc** fecior,
Care crește pe ogor
Doar știință de valoare:
Manuale, îndrumare
De o mare căutare,
Cicluri bune de prelegeri -
Căci le laudă colegii -
Și proiecte anuale,
Și metodici de predare.

Am oprit la SeDeE -
Oare asta ce mai e?
Electronica, măi frate,
Astăzi e regină-n toate:
Tele-radio sisteme -
Numai cabluri, numai scheme,
Audio și video -
Asta, frate, e mișto!
Fără informatizare,
Fără computerizare
Azi nu faci nici o mișcare,
Nu mai ieși în lumea mare.
Electronică-n transport -
Ea se face cu efort -
Și în Cosmos, și-n câmpie,
Și chiar în bucătărie
Electronica-i stăpână,
Mulge oile la stână,
Răcorește în vagoane,
Luptă-n zori pe poligoane...
Dacă-nveți la **Sestacova** -
Tu vei cuceri Moldova
Cu știință și cu carte,
Cu salarii majorate.

La **Ion** al lui **Avram**
Cântă cucul sus pe ram,
Să-i aducă bucurie,
Că e om de omenie,
Doctor conferențiar,
Profesor universitar,
Șef Catedră Radiocom,
La catedră - primul om,
El depune muncă multă,
Toată lumea îl ascultă.
Cadre bune, importante,
Care asigură calitate
La acele trei catedre -
Asta nu e foaie verde.
Nu te duci ca la plimbare,
Căci răspunderea e mare,
Noi la domni profesori
Ne-nchinăm de mii de ori!

Eu termin a mea urare
Cu urări de sărbătoare:
Să trăiți, să înfloriți
Și să nu îmbătrâniți!
Cuiva de n-am zis pe nume
Mă închin cu plecăciune.
Mă închin la fiecare:
Profesori și păstrare,
Domnișori și domnișoare,
Doamne bibliotecare,
Cadre auxiliare,
Secretare, metodiste,
Sportivi,dansatori, artiste,
Ingineri și muncitori -
Salutare de trei ori,
Responsabili de cămine -
Salutare de la mine,
Președinți de sindicat,
Angajați din rectorat,
Croitori, bucătărese,
Manageri, economiști,
Electricieni, sudori,
Laboranți, operatori,
Tehnologi în vinărie -
Bei și tu, îmi dai și mie,
Lucrători medicali,
La civili și militari.
Sărbători fericite!
Domnișele să se mărite,
Buneii să-nținarească,
Nepoții să vă iubească!
La Anul și La Mulți Ani!

Dinu TURCANU,
lector superior universitar,
magistru, FIMET

Ecouri didactice

„Beton armat și beton precomprimat” - un manual de Ion Ciupac

După o activitate rodnică pe tărâmul pedagogic în cadrul UTM, prof. univ., dr. hab. **Ion Ciupac**, astăzi stabilit cu traiul în Canada, nu uită de Alma Mater în care s-a format ca inginer, pedagog și savant. Cunoscând starea reală privind suportul metodico-didactic în limba română la disciplinele de specialitate, dl Ciupac a elaborat un manual pentru o disciplină de bază la specialitatea „Construcții și inginerie civilă” - „Beton armat și beton precomprimat”.

Elaborat în baza metodelor de calcul și de constituire a elementelor din beton armat și cel precomprimat folosite în RM, cu precizările de rigoare din normelor actuale, manualul expune calculul elementelor din beton armat și cel precomprimat la stările limită ultime și la cele de serviciu. În lucrare sunt folosite noțiuni, ipoteze, condiții din cursurile: Materiale de construcții, Tehnologia materialelor și lucrărilor, Mecanica teoretică, Rezistența materialelor, Mecanica construcțiilor,

Teoria elasticității și plasticității, Teoria probabilității ș.a.

Manualul este destinat studenților de la specialitățile de construcții, fiind foarte util și profesorilor, mai cu seamă celor tineri, în predarea disciplinelor „Teoria betonului armat” și „Construcții din beton armat”. Lucrarea include un șir de materiale suplimentare la programele de învățământ, care vor fi utile pentru maeștranzii, doctoranzii, asistenții, proiectanții, experții, alți specialiști în domeniul construcțiilor din beton armat.

Manualul include materiale care nu au fost incluse în normele de construcții ale RM, cum ar fi: durabilitatea betonului, ductilitatea armăturii, sudabilitatea armăturii, coeficientul formei suprafeței exterioare a armăturii, corelația dintre clasele actuale și mărcile anterioare ale betonului la compresiune etc., precum și compartimentul „Elemente din beton armat cu armătură rigidă”. Pentru familiarizarea utilizatorilor cu normelor europene, în lucrare sunt folosi-

te pe larg materiale din normele: EN 1990:2002 (Eurocod O), EN 1991-1:2002 (Eurocod 1), EN 1992-1-1:2004 (Eurocod 2), EN 1994-1-1:2004 (Eurocod 4), EN 2006-1, ISO 3898:1997 ș.a.

La prima vedere s-ar părea că autorul descrie prea detaliat unele noțiuni, cunoscute din alte cursuri. Însă, potrivit lui, acest lucru se face intenționat, pentru a se înțelege mai bine sensul și metoda de calcul a construcțiilor din beton armat de către utilizatorii mai puțin inițiați.

Lucrarea conține 11 capitole, inclusiv noțiuni generale privind betonul armat și cel precomprimat, avantajele și dezavantajele acestor construcții, domeniile de aplicare, descrierea etapelor de lucru, evoluția metodelor de calcul, metodele de calcul propriuzise, metoda de calcul și de alcătuire a elementelor din beton armat cu armătură rigidă (profile metalice), anexe

cu materialele necesare la efectuarea calculului.

Este un manual extrem de important pentru pregătirea viitorilor ingineri și exprimăm profunde mulțumiri autorului, dlui Ion Ciupac, pentru fapta demnă de urmat și de alte persoane cu experiență în domeniul ingineriei.

E. OLARU,
șef Catedră „Securitatea activității vitale”,
conf. univ., dr., discipol al dlui I. Ciupac

Stagiu în Franța

Este cunoscut faptul că absolvenții UTM sunt înalt apreciați de către companiile internaționale. Este și cazul a doi absolvenți de la Filiera Francofonă de la FCIM, **Petru Darii** și **Alexandru Olaru**, care vara trecută au beneficiat de un stagiu de 90 de zile, organizat de Compania Pentalog în or. Orleans, Franța.

Am fost selectați 4 studenți cu cea mai înaltă medie din grupă, după care a urmat un interviu cu dl **Serghei Goloborodico**, directorul Companiei Pentalog din Chișinău. A doua zi după interviu am fost anunțați că vom merge în Franța, își amintesc cu emoție stagiarii.

În Orleans am făcut cunoștință cu conducerea Pentalog-ului, stabilind o relație de prietenie de lungă durată. Afirmarea în cadrul companiei este un proces continuu, fiindcă lumea IT evoluează atât de rapid, încât nu te poți opri niciodată la cele obținute. Este absolut necesar să-ți depășești limitele, să devii mereu mai bun. La Orleans am avut de învățat multe lucruri noi, atât în plan

profesional (am studiat tehnologii ca NodeJS, MongoDB), cât și spiritual. Astfel, stagiul în Franța ne-a oferit încredere pentru a ținde spre noi victorii!

Tinerii absolvenți UTM sunt conștienți că „Victoria de mâine este practica de astăzi”, începând de la lucrul în echipă până la proiecte personale. Pentru atingerea succesului e necesar de a pleca de la o idee bine conturată, de a lucra cu multă pasiune și perseverență și numai

în cele din urmă apar primele rezultate.

Le urăm acestor tineri mult succes în continuare. Fie ca acest stagiu să fie doar o pistă de pornire în cariera, pe care urmează să o dezvolte. Iar cunoștințele obținute în cadrul studiilor la UTM să le fie drept carte de vizită oriunde în lume.

Nina SAVA,
lector superior,
Catedra ATI

Aportul UTM În asigurarea siguranței rutiere

Astăzi, în condițiile unui aflux acerb de automobile care circulă pe șoselele de importanță internațională, națională și locală, siguranța rutieră a devenit sinonimă cu siguranța vieții. Responsabilitatea le revine atât conducătorilor auto, pietonilor, cât și instituțiilor care pregătesc și perfecționează conducătorii auto.

La UTM în cadrul Centrului Universitar de Formare Continuă a fost înființat **Centrul specializat de Formare Continuă și Cercetare „Siguranța Rutieră”**. Printr-un ordin al rectorului UTM, acad. **Ion Bostan**, au fost nominalizate persoanele responsabile de formare la modulele respective: „Legislația rutieră”, „Asigurarea siguranței rutiere”, „Măiestria conducerii autovehiculelor” (**Victor Ceban**, șef Catedră IMT, conf., dr.); „Psihopedagogia formării profesionale a profesorilor și maștrilor de instruire practică a conducătorilor auto” (**Maria Vasilev**, șef Departament Formare Continuă a Cadrelor Didactice, conf., dr.); „Construcția și exploatarea autovehiculelor”, „Securitatea ecologică a transportului rutier” (**I. Manole**, șef Catedră ITT, conf., dr.); „Infrastructura rutieră și asigurarea siguranței rutiere” (Valeriu Lungu, decan FUA, conf., dr.); *Metodologia evaluării computerizate a cunoștințelor teoretice a candidaților în conducători auto* (Vitalie Scalnăi, șef Centrul de Calcul al Centrului Specializat de Formare Continuă în Construcții, FCGC, conf., dr.). Formarea contingentului și organizarea cursurilor de formare continuă este efectuată de Centrul Universitar de Formare Continuă, secția Formare Continuă Postuniversitară (dna Tatiana Proca).

Pentru formarea continuă a cadrelor manageriale și didactice, maștrilor de instruire din unitățile de instruire a conducătorilor auto și școlilor profesionale, precum și pentru desfășurarea cercetărilor cu caracter aplicativ în domeniul siguranței rutiere se utilizează baza tehnico-materială a Centrului Universitar de Formare Continuă și a centrelor specializate de la facultăți. În calitate de formatori au fost antrenate cadre didactice de la catedrele de specialitate și specialiști în domeniul siguranței rutiere.

În contextul Hotărârii Guvernului RM „Strategia națională pentru siguranța rutieră” din 21.12.2013, UTM îi revine un rol important în instruirea și perfecționarea cadrelor în domeniul siguranței rutiere. Pe 15 octombrie 2013 UTM a organizat **seminarul „Siguranța rutieră. Ameliorarea funcționării instituțiilor de instruire a conducătorilor auto”** (coorganizatori: Ministerul Educației, al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, al Tehnologiei Informației și Comunicațiilor). Seminarul a pus pe tapet informații actuale, inovative, tehnologii informaționale și metodologii performante, foarte necesare pentru autoritățile publice și rolul lor în asigurarea securității circulației rutiere, pentru managerii instituțiilor de instruire a conducătorilor auto, diversele sectoare din ministerele adiacente securității circulației rutiere, Uniunea Conducă-

torilor Auto și pentru formarea continuă a personalului privind asigurarea siguranței rutiere.

Începând cu noiembrie 2013 la UTM s-au desfășurat activități de formare continuă a personalului instituțiilor de pregătire a conducătorilor auto: *4-23 noiembrie* – cursuri de perfecționare a profesorilor și instructorilor de instruire a conducătorilor auto (20 pers.); *18 noiembrie - 7 decembrie* – cursuri de perfecționare a managerilor și evaluatorilor (20 pers.) din instituțiile de pregătire a conducătorilor auto.

La finalul cursurilor cadrele didactice, managerii, evaluatorii, instructorii de instruire practică a conducătorilor auto au apreciat calitatea cursurilor de formare, metodele active de instruire, utilizarea echipamentului didactic, studiul de caz, utilizarea suporturilor de curs etc.

Centrul „Siguranța rutieră” își asumă realizarea demersului educației rutiere în sistemul de pregătire a conducătorilor auto, susține **Victor Ceban**. Centrul activează în baza Regulamentului privind funcționarea și Metodologiei de evaluarea unităților de formare profesională a conducătorilor de autovehicule și desfășoară activități de formare inițială, continuă și recalificarea profesională atât a cadrelor didactice, instructorilor, managerilor și evaluatorilor din sistemul de pregătire a conducătorilor auto, cât și a examinatorilor din cadrul secțiilor de examinare la nivel național, în concordanță cu Metodologia privind formarea continuă a cadrelor din sistemul dat.

Participanții la cursuri își dezvoltă competențe didactice de predare-evaluare în cadrul modulelor: Psihopedagogia, Legislația rutieră, Conducerea vehiculului: Comportament și siguranță, Particularități privind metoda instruirii în conducerea automobilului, Primul ajutor și educația antidrog, Construcția și exploatarea autovehiculelor.

În noiembrie-decembrie a.c. Centrul a instruit o serie de grupe de formabili. Feedback-ul oferit de participanți a fost pozitiv. Un argument îl servesc impresiile dlui **M. Moldovan**: „Cursurile de formare de care am beneficiat în cadrul Centrului „Siguranța rutieră” ne-a înzestrat cu cunoștințe pe care le vom aplica cu siguranță în activitatea noastră. Competențele obținute ne vor permite să proiectăm și să organizăm instruirea în unitățile din gestiune la nivelul cerințelor actuale privind educația rutieră. Țin să mulțumesc personalului Centrului pentru efortul depus și rămân cu speranța unei colaborări eficiente și în continuare”.

O reacție favorabilă a venit și din partea dnei **G. Rutcovschi**, care a rămas plăcut surprinsă de conținuturile oferite și activitățile practice din cadrul cursurilor de formare: „Aceste cursuri reușesc să îmbogățească experiența cadrelor didactice și managerilor școlilor auto și pentru aceasta le mulțumim mult”.

Majoritatea formabililor și-au exprimat dorința de a continua pe viitor colaborarea cu Centrul „Siguranța rutieră”, beneficiind de consultații suplimentare foarte prețioase în activitatea lor

Cursuri de pedagogie profesională pentru cadrele didactice tinere

Pe 13 decembrie 2013 un grup de 25 cadre didactice – asistenți, lectori și lectori superiori, reprezentând 8 facultăți și 13 catedre ale UTM (gr. CDU-04) au obținut certificate de absolvire a cursurilor de recalificare la specialitatea „Pedagogie profesională”. Studiile au durat aproximativ un an (01.11.2012-11.11.2013), fiind constituite din 9 discipline divizate în 4 module (200 ore – contact direct, 700 – lucru individual, inclusiv 200 ore – practică pedagogică și 100 – elaborarea tezei de absolvire). În total 900 ore / 30 credite.

Cursurile au fost organizate conform Ordinului Ministrului Educației nr.199 din 4 aprilie 2011 „Cu privire la realizarea modului psihopedagogic” privind formarea psihopedagogică a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ de formare profesională, care nu au beneficiat de o pregătire în domeniul psihopedagogiei în cadrul formării profesionale inițiale. Instruirea cadrelor didactice ale

UTM în domeniul psihopedagogic a demarat în 2010. Până în prezent la Departamentul de Formare Continuă a Cadrelor Didactice al UTM prin asemenea cursuri au fost instruite 86 cadre didactice – 4 promoții. Instruirea a fost efectuată de către 5 profesori: conf. dr. **Maria Vasilev**, conf. dr. **Vitalie Chistol**, conf. dr. **Vasile Moraru**, lector superior **Cornelia Revenco** și dna **Rima Bezedo**.

La festivitatea de înmănare a certificatelor de absolvenți ai cursurilor a fost prezent prorectorul UTM, conf. dr. **Valentin Amariei**, care a menționat necesitatea perfecționării continue a cadrelor didactice (o dată la 5 ani, conform Hotărârii Guvernului nr. 1224 din 09.11.2004 Cu privire la organizarea formării profesionale continue). Absolvirea unor asemenea cursuri va fi una din condiții la promovarea cadrelor didactice prin concurs. Cursuri similare de recalificare există și în Franța, Spania, Rusia etc.

Instruirea psihopedagogică a cadrelor didactice ale UTM este gratuită, cheltuielile fiind suportate de universitate – o dovadă concludentă a efortului depus de UTM pentru a spori calitatea predării specialiștilor de calificare înaltă.

Dorian SARANCIUC,
lector superior, Catedra ATI,
FCIM

FIMT

Cursuri pentru specialiștii din sectorul tehnicii frigorigene

Pe parcursul lunilor noiembrie-decembrie 2013 la Facultatea de Inginerie Mecanică și Transporturi s-au desfășurat cursurile de instruire și perfecționare „Metode de deservire și reparație în sectorul frigorigen” a specialiștilor din domeniul tehnicii frigorigene și de climatizare a aerului, acestea fiind finanțate de PNUD (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare) și organizate de UTM (Centrul Universitar de Formare Continuă), în particular de Centrul de Instruire „Tehnofrig” de la FIMT.

Ramura industrială a frigotehnicii are o importanță globală, având atingere directă cu ecologia Terrei. Este vorba de păstrarea stratului de ozon din stratosferă, care ne apără de razele ultraviolete, dar care, în urma activității tehnogene a omului, este influențat negativ de diferiți factori chimici. În special, aceasta se referă la industria frigotehnicii: frigidere, climatizoare etc. Se știe că pentru obținerea frigului artificial se utilizează substanțe chimice, numite agenți frigorigeni. Deși agenții frigorigeni distrug moleculele de ozon, nu toți

au aceeași putere. Tocmai de aceea în plan global se pune problema ca țările, mari și mici, să treacă la utilizarea agenților frigorigeni inofensivi față de stratul de ozon din stratosferă, care împiedică pătrunderea razelor ultraviolete pe pământ, astfel protejând omul.

În conformitate cu Protocolul de la Montreal vizând substanțele ce distrug stratul de ozon, în 2002 Parlamentul RM a aprobat „Regulamentul cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon”. Regulamentul prevede, între altele, că „Operațiile de montare a pieselor de schimb și deservirea echipamentelor și instalațiilor de uz casnic, comercial și industrial se efectuează de către personalul tehnic de specialitate calificat, atestat în condițiile legislației. Instruirea și atestarea acestuia se fac în cadrul unor cursuri organizate de instituțiile de învățământ de stat abilitate, în baza programelor propuse de acestea și desfășurate periodic o dată în trei ani”. În noțiunea „hidrocarburi halogenate” intră și agenții frigorigeni – freonii, care se

aplică la funcționarea frigiderelor.

Predarea în cadrul cursurilor este organizată pe module, durata lor este de 24 de ore și se desfășoară pe parcursul a 3 zile consecutive. La final, fiecare absolvent al cursurilor obține un Certificat valabil pentru 3 ani, care atestă pregătirea sa în domeniul frigotehnicii.

Pe parcursul activității sale, Centrul a instruit peste 400 de specialiști în frigotehnică, iar predarea materiilor de specialitate se efectuează de către cadrele universitare de la FIMT: domnii **Vasile Cartoceanu**, conf., dr., director al Centrului de instruire „Tehnofrig”; **Eugeniu Balan**, dr. hab. în științe tehnice; **Valentin Pisarenco**, lector superior. Profesorii care predau la aceste cursuri sunt membri ai Asociației Obștești a Frigotehniștilor din RM, iar dl **Vasile Cartoceanu** este președintele acestei structuri. O implicare activă în instruirea specialiștilor îl acordă și Oficiul „Ozon”, creat pe lângă Ministerul Mediului – RM este parte la Convenția pentru protecția stratului de ozon și a Protocolului de la Montreal privind substanțele

care epuizează stratul de ozon. La ora actuală în RM se pregătește Regulamentul de certificare a tuturor specialiștilor din domeniul tehnicii frigorigene, acțiune în care rolul central de instruire revine profesorilor de la Catedra „Utilaj tehnologic industrial” din cadrul FIMT.

Moldova ca țară în curs de dezvoltare a avut dreptul să importe utilaje alimentate cu gazul „Freon 12” (cel mai utilizat freon) până în 2008, după care, în prezent conform legislației, nu mai importă acest freon sau utilaje alimentate cu acest freon, deoarece are un potențial mare de distrugere a stratului de ozon. Astfel, s-a trecut la utilizarea agenților alternativi, „prietenosi” cu ozonul. Dar și aici avem o problemă – impactul lor asupra încălzirii globale este destul de mare. De aceea tendința generală în lume este de a utiliza în tehnica frigorigenă hidrocarburile saturate, dioxidul de carbon (CO₂) și amoniacul ca agenți frigorigeni naturali, aplicați deja pe larg în țările dezvoltate, al căror potențial de distrugere a stratului de ozon și coeficient al încălzirii globale sunt nuli.

Vasile Rusu

60

Lector superior la Catedra „Inginerie și Management în Transport”, FIMM, caută soluții pentru depășirea problemelor într-un domeniu foarte important – traficul rutier în orașele mari (iar Chișinăul a devenit deja unul ca atare): creșterea practic necontrolată a numărului automobilelor creează ambuteiaje în orele

de vârf, poluează excesiv atmosfera.

Provine dintr-o familie de țărani, vechi răzeși. Părinții l-au îndrumat să facă carte. Astfel, după absolvirea școlii de opt ani, susține cu succes examenele de admitere la Tehnicumul de Construcții din Chișinău, pe care îl absolvă în 1972. Apoi este înrolat în armată. După demobilizare, în 1975, este înmatriculat la Institutul Politehnic din Chișinău, specialitatea „Transportul Auto”. După absolvire, în 1980 este angajat la o bază auto din Strășeni, unde de la simplu inginer de securitate în circulație ajunge în 1984 inginer-șef. În 1986 devine șef al gospodăriei auto a MAI, unde a activat până la pensionare, în 2002, în conformitate cu legea de pensionare a milita-

rilor, avansând în grad până la locotenent-colonel. Este o caracteristică tipică a multor ingineri în profilul dat din acea perioadă.

Este unul din puținii colaboratori ai UTM, care a apărut cu arma în mâini Independența RM, în timpul războiului de pe Nistru. Alături de alți camarazi ai săi și-a îndeplinit cu cinste datoria, fiind decorat cu diverse distincții guvernamentale: medalia „Crucea comemorativă ca participant la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței RM” (1991-1992); insignele „Vulturul de Aur”, „Colaborator eminent” (al MAI), „10 ani în poliția națională”.

Îl felicităm călduros pe dl prof. Vasile Rusu cu ocazia împlinirii frumoasei vârste de 60 de ani, dorindu-i sănătate și liniște sufletească!

Colectivul Catedrei „Inginerie și Management în Transport”, FIMM

Anatol POPESCU

70

Activează la UTM din 1965, după absolvirea Facultății de Fizică și Matematică a Universității de Stat din Chișinău. A suplinit succesiv posturile de inginer, lector superior, conferențiar, profesor universitar, șef catedră (două termene).

În 1969-1972 și-a făcut doctorantura sub condu-

cerea științifică a prof. Raymund Piotrowski din Sankt-Petersburg, savant de nivel mondial în domeniul lingvisticilor computaționale. În 1975 susține la Institutul Politehnic din Kiev teza de doctor în științe tehnice cu tema: „Analiza metodelor și construirea algoritmilor probabilistico-deterministe pentru recunoașterea conținutului textului coerent”. În 1990 la Institutul Politehnic din Vinița (Ucraina) a susținut teza de doctor habilitat cu tema: „Abordarea regulilor de producție și a rețelelor semantice la modelarea sensului textului științifico-tehnic”.

Este fondatorul Catedrei „Informatică Aplicată” (în 1989 numindu-se „Matematică de Calcul și Programare”), pe care a condus-o timp de 10 ani. Datorită eforturilor sale,

în 1995 a fost inițiată pentru prima dată în RM instruirea la specialitatea „Informatică și Limbi Moderne Aplicate”.

S-a manifestat pregnant și ca cercetător. Este autorul a peste 160 de publicații, 3 monografii în limbile română, rusă, germană. A creat o echipă de cercetare la specialitatea „Procesarea Limbajului Natural”, ramură relativ nouă în știință. Sub conducerea sa au fost susținute 8 teze de doctor în științe tehnice și filologice.

A elaborat și a predat 15 cursuri universitare, între care: Matematica discretă pentru programatori și lingviști, Teoria probabilității și statistica pentru manageri și lingviști, Clasificarea și clasterizarea datelor nestructurate etc.

Colectivul Catedrei „Informatică Aplicată” îl felicită călduros cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani și 48 de ani de activitate didactică-științifică și organizatorică în cadrul UTM, urându-i multă sănătate, fericire, noi realizări.

Cariera absolventului UTM

Ghid de comunicare cu angajatorii în cadrul Târgurilor locurilor de muncă

Stimați absolvenți ai UTM!

Participarea la Târgul locurilor de muncă constituie o șansă reală de angajare reușită după absolvirea universității. Negocierile directe între studenți, masteranzii-absolvenți și reprezentanții întreprinderilor vă vor oferi informații ample despre locurile vacante, condițiile de muncă, pachetul social, posibilitățile și procedura de angajare.

Totodată, reprezentanții întreprinderilor își vor crea o impresie despre persoana dvs., dorind să se încredințeze că sunteți persoana de care au nevoie. Pentru a crea o impresie bună, contează mult aspectul exterior și prezentarea reușită. În acest scop vă recomandăm să respectați următoarele condiții:

- Îmbrăcați-vă adecvat situației – un costum ar fi potrivit acestei ocazii;
- Conturați-vă bine cerințele față viitorul loc de muncă;
- Fiți politicoși, salutați respectuos reprezentantul întreprinderii;
- Prezentați angajatorului copia CV-ului, manifestați interes față de locurile vacante propuse;
- Fiți relaxat – interviul nu este un interogatoriu;
- Evitați să atingeți cu mâinile față sau urechile – acest lucru indică că nu aveți încredere în forțele proprii sau că mințiți;
- Nu încrucișați picioarele sau mâinile – veți părea inabordabil;
- Nu mestecați gumă și nu fumați în timpul discuției;
- Închideți telefonul, abțineți-vă să expediați SMS-uri;
- Nu întrerupeți angajatorul pentru că el vă poate testa capacitatea de ascultare și concentrare;
- Demonstrați încredere în sine, răspundeți cu voce clară la întrebări, privind din timp în timp în ochii angajatorului;
- Gândiți-vă înainte de a răspunde la întrebările angajatorului;

- Adresați întrebări care reflectă informații despre firmă și locul de muncă. Pregătiți întrebările din timp;
- Fiți pregătit pentru a vă motiva interesul de a ocupa postul respectiv;
- Întrebarea referitoare la salariu și posibilitățile de creștere o puteți adresa spre finalul întâlnirii. Nu fiți pretențioși față de salariul propus pentru perioada inițială;
- La sfârșitul întrevederii arătați că vă interesează activitatea întreprinderii și că doriți să obțineți un loc de muncă adecvat calificării;
- Mulțumiți angajatorului pentru informația oferită și solicitați datele de contact ale întreprinderii;
- Mențineți legătura cu reprezentanții cu care ați negociat și interesați-vă despre decizia finală privind angajarea dvs. după absolvire.

Stimați absolvenți, fiți atenți!

Pe piața locurilor de muncă concurența este aspră. Un loc vacant astăzi, mâine poate fi deja ocupat. Interviul în cadrul Târgului este șansa dvs. de a crea o impresie bună, sugerând angajatorului că sunteți cel mai potrivit pentru locul de muncă care vă interesează.

Nicolae MICȘANȘCHI,
șef secție Relații cu întreprinderile,
CENIOP - UTM

Pavel VÂRLAN

75

A absolvit cu mențiune Tehnicumul Comunal și de Construcții din Chișinău (1957), apoi, cu mențiune – Institutul de Construcții din Odessa, Ucraina, specialitatea „Alimentări cu căldură și gaze ventilație”, 1962. A lucrat în calitate de maistru, șef de șantier în trustul „Moldtehsan” (1962-1963), profesor la disciplinele de specialitate la Colegiul de Construcții din Chișinău, iar în 1966 este numit șef de secție. În 1969-1973 activează ca tehnolog-șef în Laboratorul din Chișinău al Institutului unional de cercetări în domeniul surselor de curent.

În 1973-1975 își face doctoratul la Catedra „Mecanica structurilor”, IPC. Susține teza de doctor în științe tehnice în CȘS pe lângă Institutul de Construcții din Moscova (1977), în 1982 i se conferă titlul didactic de conferențiar.

Lector superior la Catedra „Mecanica structurilor”, IPC (1975), șef Catedră „Alimentări cu căldură și gaze, ventilație”, UTM (1979-1990, 1994-2000), profesor universitar. A editat 110 lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv 3 manuale universitare: „Instalații de încălzire” (1996), „Metode numerice de calcul al instalațiilor pentru construcții” (1998), „Alimentarea centralizată cu căldură” (2010), „Dicționar de instalații pentru construcții român-rus” (2006), 4 manuale didactice, a tradus din limba rusă în română manualul universitar „Termotehnica, alimentarea cu căldură și gaz, ventilarea” (1994) și manualul pentru școlile tehnico-profesionale „Lucrări tehnico-sanitare” (1972). Conducător al grupurilor de pregătire și coautor a două documente normative în construcții NCM G.04.02-99 și NCM G.04.03-99, a Codului Practic în Construcții CP G.04.01-2002, membru al grupului de lucru pentru pregătirea Codului Practic în Construc-

ții CP G.04.02-2003.

A organizat pregătirea cadrelor didactice, a intensificat activitatea de cercetare, formarea bazei metodico-didactice pentru disciplinele predate la catedră, s-a implicat în elaborarea și editarea materialelor, editând 16 lucrări metodice și manuale didactice, a editat 3 monografii: „Ustoicivostii nelineinih obolocoec” (1977), „Metodi raspoznavania obrazov v stroitelinomu proiectirovanii” (1985) și „Teplonosnie gheliosistemi otopenia i gorceago vodosnabjenia zdani” (1990). A fost conducător științific al 4 doctoranzi. A editat 4 articole în reviste de circulație internațională, 24 de articole în culegeri internaționale.

A fondat Asociația Inginerilor de Instalații din RM, fiind președinte de onoare al acesteia; secretar științific al Consiliului Științific Specializat DH 31.05.23.05; membru al Senatului UTM (până în 2005); secretar al Consiliului FUA (1995-2006).

Competența profesională, responsabilitatea, principialitatea față de studenți, colegi și sine însuși au trezit respectul tuturor care au avut ocazia să-l cunoască. **Colectivul Catedrei „Alimentări cu căldură și gaze, ventilație” îi exprimă cele mai calde felicitări și urări de sănătate! La mulți ani!**

Am venit să colindăm

La Mulți Ani, FCGC!

Anul Nou la ușă bate,
Cu noroc și sănătate,
Moș Crăciun colindă țara,
E Ajunul, vine seara,
Și răsună peste văi,
Clinchete de zurgălăi.
Au pornit cu plugușorul,
Să ureze-ntreg poporul,
Mândre cete de flăcăi,
După vechiul obicei.
Am pornit cu ei și noi,
C-un plug tras de șase boi,
Și-am ajuns la facultate,
Ce-i de la securitate.
La **Cadastru, Geodezie,**
La **Constructori**, căci se știe
Că aceștia pot, măi frate,
Să dureze-ntregi palate,
Case-nalte, luminate
Și de noi cu drag urate,
Pentru constructori, flăcăi,
Mai sunați din zurgălăi:
Hă-ă-ă-ii!

Mai pocniți vârtos din bici,
Și oprți plugul aici,
La un gospodâr isteț,
La decanul **Toporeț**,
Am venit cu o urare,
De mai multe, de mai mare,
Scoală gazdă, te grăbește,
Și pe urători primește,
Cu ce ai mai bun în casă
Și să ne poștești la masă,
Fără pic de supărare,
Îți mai zicem o urare,
Bine de ne-i răsplăti,
Și la anul vom veni,
Iar de nu ne dai pitacul,
Îți fărâmaș boii pragul,
C-avem știri din auzite,
Că-ți sunt visele-mplinite,
C-ai studenți dornici de carte,
Care-nvătă zi și noapte,
Însă ai și de alt soi,
Care-n pat, pe perne moi
Dorm buștean și tot visează
C-au ajuns oameni de vază,
Pe acești din urmă noi

Îi marcăm cu usturoi,
Și-i trimitem la gunoi.
Pentru primii, măi voinici,
Mai pocniți vârtos din bici:
Hă-ă-ă-ii!

Anul ce la ușă bate,
Să v-aducă sănătate,
Bucurii și împlinire
Bunăstare, fericire,
Cadre tinere mai multe
Ce știu greul să-l înfrunte,
Cât mai multe masterate,
Pretendenți la doctorate,
Iar la anul, nu la altul,
Să-ți vezi șiabilitatul.
Te-am ura și-o oră-ntreagă,
Dar ne prinde noaptea neagră
Și de prag ne-mpiedicăm,
Căci lumină nu avem,
Poate-n anul care vine,
Vei aprinde și lumină.
Dacă printre vorbe bune
Am scăpat cate-un tăciune,
Nu te supăra, fătărate,
Noi dorim securitate
La nivel de facultate
Și de universitate.
Pentru asta, măi flăcăi,
Mai strigați cu toții: *Hă-ă-ă-ii!*

Pocniți, măi flăcăi, din bici
Și oprți plugul aici,
La harnicii prodecani
Ce muncesc cu zel de ani,
La **Diana**, la **Munteanu**,
La **Lisandru Răscovoi**,
Gospodari cum știm doar noi,
Poartă grija pentru toate
De cu zori și până-n noapte,
De orar, frecvență, liste,
Cu vești bune și mai triste
Că părinții sunt atenți
Și-i îndeamnă pe studenți
Ca să facă multă carte,
S-ajungă cât mai departe,
Căci pe-a lumii scară mare
Nu se urcă orișicare,
Le urăm succese-n toate,

Case mândre, luminate,
Mese pline cu bucate,
La mulți ani cu sănătate!
Pentru asta, bravi flăcăi,
Sunăți iar din zurgălăi:
Hă-ă-ă-ii!

Plugul nostru cu noroc
O ia cătinel din loc,
Noi ne dăm pe lângă boi
Și-i oprim la **Usturoi**.
La **Liubovi** și la **Tamara**
Ce muncesc cu toată țara
Cu studenții care învață
Carte bună, la distanță,
Ele sunt îndrumători
Studenților silitori,
Sprijin și-ajutor în toate
Ca să facă bună carte.
Le urăm numai de bine,
Și în anul care vine,
Lucrul meargă ca pe roate,
Mult noroc și sănătate,
Pentru harnicele doamne,
Vinu-n cupe să se toarne,
Iară voi, voinici flăcăi,
Strigați peste patru zări:
Hă-ă-ă-ii!

Urnam plugul și-am plecat
Până nu s-a înnoptat,
Tragem brazda spre **catadre**
Că ne-așteaptă mândre fete,
Profesori și profesoare,
Meșteri în școlarizare,
Ingineri și laboranți,
Doctoranzi și masteranzi,
Unde-n capul mesei cartea
Stă și ziua, stă și noaptea,
Avem multe noi de spus,
Și-o pornim din jos în sus,
Lăsați boii la odină
Să urăm o gospodină,
La **CeGeCe**,
Unde-n capul mesei stă
Nistor Livia, blajină,
Harnică ca o albină,
Câte dânsa poate face,
Un bărbat nu le desface,

Minerit, Cartografie,
Cadastru și Geodezie,
Și comisii, și proiecte,
Conferințe și prospecte,
Munca bună să sporească,
Colectivul să-nflorească,
Le urăm de sănătate,
Mult noroc, succes în toate,
Iar în anul care vine,
Domnul de-le numai bine,
Doamnei șef – un copilaș,
Mamei, tatei – bun urmaș,
Pentru asta, măi voinici,
Mai pocniți vârtos din bici:
Hă-ă-ă-ii!

Un an bun și v-am lăsat
Că mai avem de urât
La **Drept Patrimonial**,
Unde lucru-i cu mult har.
Aice, pe vârf de munte
Climov Ala stă în frunte
Reușind să facă-avan
Drept civil, drept funciar,
Administrativ, financiar,
Și concursul anual,
Miss „Drept Patrimonial”,
Cu studenți dornici de carte
Și de studii avansate,
Doamnei șef, la colectiv –
Un an rodnic și activ,
Sănătate, fericire,
Noi succese, împlinire!
Pentru asta, măi flăcăi,
Mai strigați cu toții: *Hă-ă-ă-ii!*

Sapă plugu-adânc în brazdă,
Noi plecăm la altă gazdă
Că încă nu am urât
Un doctor habilitat,
La **EMI** conducător,
Doamna **Albu**, profesor,
Colectivul cu elan,
Îl aduce-n noul an
Colectiv de profesoare,
Tinere și muncitoare,
Și studenți dornici de carte,
Tot așa și mai departe –
Management, Economie
Să scăpăm de sărăcie,
Colectivului urât –
Un an plin, un an bogat,
Îi dorim noroc în toate
La mulți ani cu sănătate!

Plugușorul pus pe roate
Trage brazda mai departe

Spre catedra **CeMeSe**,
Brazda noastră scurtă e,
Taranenco Anatol,
Stă la masă c-un ulcior
De vin vechi, de cea roș,
Iar la mijloc un cocoș,
Aburind și rumenit,
Pentru urători gătit,
Toarnă, șefu', în pahare,
Noi să-ți zicem o urare,
Casa, după cum știm bine,
Pe fundație se ține,
Pentru structuri ce-s calculate,
De acei ce cunosc carte,
Lemn, metal, beton armat –
Tot se cere calculat,
La cutremur de pământ,
La zăpadă și la vânt,
Colectivul să-ți trăiască,
Peste ani să întinerească,
Iară ție – o soție,
Drăgăstoasă, grijulie,
La un an – un copilaș,
Dolofan și drăgălaș,
Să vă facă fericiți,
Întru mulți ani să trăiți,
Mai sunați din zurgălăi
Să răsună peste văi: *Hă-ă-ă-ii!*

La catedra **SeAVE**
Nu-i stăpănu-acasă, bre,
Însă colectivul mare
Îl cinstim noi c-o urare,
Nu vă fie cu bănat,
De voi șefu' n-a uitat,
Mândre doamne, domnișoare,
Vă dorim un an cu soare,
Cu căldură sufletească,
Și o viață boierească,
Mari succese, fericire,
Tinerelor – câte-un mire,
Mult noroc și bunăstare,
La mai mult și la mai mare,
Să trăiți, să înfloriți,
Întru mulți ani fericiți!

Tot arând pe sub movilă,
Am ajuns la

Iu. Dohmilă,

La tehnologie, frate,
Fac studenții bună carte,
Tot lucrări și tot procese,
Cu mobilier, cu mese,
Lemn, mortar, beton armat,
Să cunoască întregul stat
Că și-n anul care vine
Nu ne facem de rușine,
Noi construcții, noi palate,
Case mândre, luminate,
Și nepoții las' să vadă,
C-au avut bune de treabă,
Faceți roată, măi flăcăi,
Și strigați odată: *Hă-ă-ă-ii!*

Facultatea să trăiască
Și Moldova să-nflorească,
Tuturor urăm de bine,
Iar în anul care vine,
Visele să se-mplinească,
Și salariul să crească,
Să aveți căldură-n casă,
Toate din belșug pe masă,
Iar norocul să vă poarte
La mulți ani cu sănătate!
Să trăiți, să înfloriți
Întru mulți ani fericiți,
Minte-n școală, carne-n oală,
Sănătate fără boală,
Viață lungă, bani în pungă,
Întreg anul să v-ajungă,
Haine nouă, grâu

când plouă,

Și găini cu multe ouă,
Să ne dea Domnul și nouă.
La Anul și Mulți Ani!

Oprți plugul c-am urât
Până iar a înnoptat
Și-n cerul gurii-am asudat –

E. Olaru

Colindăm și pe la FCIM

Azi în zi de sărbătoare,
Pentru **FCIM** avem urare:
Mândră, dragă facultate,
Noi de-a ta înaltă carte
Dorim toți să avem parte!
Dom'le **Balmuș**, să trăiți
Un car de ani fericiți,
S-aveți multă sănătate,
Răbdare și spor în toate,
Iară anul care vine
Să v-aducă numai bine:
Studenți cu reușită 'naltă,
Disciplină respectată,
Profesori cu harul mare
Specialiști de valoare!
Mai urăm de sănătate
Prodecanii din „cetate”,
Ei ne-ajută an de an
Cu-n orar gândit cu har.

Domnii **Melnic** și **Ceban**
Să trăiască la mulți ani!
Cer senin și bucurii
Îi dorim lui **Ababii!**
La FCIM catedre-s multe,
Căci studenți avem cu sute,
De aceea nu uităm
Pe șefi catedre să urăm:
Realizări și împliniri
Îi dorim lui domn' **Beșliu**.
Mult succes în noul an –
Domnilor **Bostan, Casian**.
Și-un buchet de liliac
Lui **Emilian Guțuleac**.
Mult noroc s-aibă cu carul
Și conf. **Vasile Moraru**,
Să poarte în suflet pacea
Și domnii **Șontea** și **Carcea**.
Bucurii cât cu desaga –

La mulți ani, domnule **Braga**.
Multă, multă sănătate
Pentru-a noastre syndicate.
Doamnă **Tcaci**, să ne trăiți,
Mereu veselă să fiți.
Dragii noștri profesori,
Fericite sărbători!
Cât mai multe realizări,
Mai puțini restanțieri.
Anul Nou ce o să vină,
Să v-aducă bucurie,
Pace-n suflet și lumină
Și în inimi armonie.
Să fiți tare fericiți,
S-aveți tot ce vă doriți.
De respect să aveți parte
De la cei ce le dați carte.
La mulți ani, dragule **FCIM**,
Noi pe tine te iubim!

Nina SAVA,
lector superior,
Catedra ATI

Aho! Aho! și la FUA

Ho! Aho! Oprți, măi frați,
Și în boi să nu mai dați,
Căci ni s-a uscat în gură
În drum spre **Arhitectură** –
Facultate de-anvergură
Cu **Urbanistică** pură.
Asta-i școală mare, frate,
Unde-vești să-nalți cetate
Cum nu vezi în altă parte.
Facultate, cum am spus,
Cu studenți de nivel sus
Și cu falnici profesori
Ce muncesc cu greu din zori.
Pentru-aleasa facultate
Pentru-a ei notorietate
Strângeți roata, măi flăcăi,
Și strigați cu toții: *Hă-ă-ă-ii!*

Să le zicem vorbe bune
Celora ce sunt pe drumuri
Trasând poduri, căi ferate,
Legând orașe cu sate.
Le urăm în Noul An
Susținere de la Autoban,
S-ar putea chiar și mai multe
Europa să ne-ajute.
Cum ar fi, un drum de fier
Din Moldova până la cer,
La cărmă cu **Serj Bejan**,
Căci sunt buni și au elan.
Pentru-acei de la CFDP-e
Bănișori de-or mai ave.
Pentru anul care vine
Colindați cum se cuvine:
Hă-ă-ă-ii!

Iată poarta lui domn' **Rusu**,
Chiar de nu-i de tot cu rusul,
Are sticlă, ceramică
De n-atingi, nu se mai strică.
Și știința-i în beton –
N-o clinești doar c-un creion
Și-i cu cadre tinerele
Trage mult folos din ele.
Ca să-și îplinească planul
Fericitiți fie la anul,
Foaie verde trei scaieți,
Roata mare, măi băieți: *Hă-ă-ă-ii!*

Hai să batem la EMEA,
unde tineretul nostru
face școală cu mult rost
în management, ecotehnie,
dar și în ecologie.
Ioneț, deschide poarta,
C-am venit să tragem roata,
Iar tu adu-ne găleata
Cu vin dalbu de Codreanca.
La mulți ani, s-aveți de toate –
Proiecte nenumărate
Privind mediul ambiant
Ce-l dorim cu toți curat,
Apă-n țevi, sisteme eco,
Modele COUSTEAU-UNESCO.
Să ne fie tari la anu'
Domnii **Calos, Ungureanu,**
Liurca, Contășel, Ciobanu,
Leu, Șaragov, frații **Bumbi**,
Afle cât ne sunt de scumpi.
Domn' **Șaragov** dintr-o parte
Aibă duh de încă-o carte
Vărlan Liuda-n frumuseți
Să sclipească-ntre studenți,
Dna **Anca** – etalon
Să le dea la toți 'nalt ton
Și **Lenuța** din pridvor –
Cât mai mult la toate spor.
Dar și ceilalți domni de treabă
Mult noroc în an să aibă,
Pentru acești oameni cinstiți
De progrese pătimiți
Mai mânați, flăcăi voinici:
Hă-ă-ă-ii!

Să intrăm și la **Țuleanu**
Gaze aibă și la anul
Și să dea la toți căldură
Să nu înghețe vinu-n gură.
Să nu uite nici de preț
Când îl afli – iar îngheți.
Trăiască și domn' **Vărlan** –
Ultimul din Mogenicani,
Domn' **Chilari** fie cu bani,
Să-i ajungă la bocani,
Domn' **Andrei** și dna **Guțu**
Nu rămân în drum desculță,
Pe de-asupra și **Andrian**

Aibă fericit Nou An!
Pentru toată ACGVe
Să urăm cât or vrea ei:
Hă-ă-ă-ii!

Să mai batem la o șură
L-acei de la Arhitectură,
Ei își poartă nasul sus –
Talentați toți de nespus.
Sub aripa lui **Lupașcu**
Ne ridice-n cer orașul,
Tot tinzând spre zgârie-nori
Unde nu ajung nici ciori.
Dă-le Domnul bunăstare,
Avânt pentru înălțare
Și de sunt luați de vânt
Să se-ntoarcă pe pământ.
Bateți biciul, măi fărtați,
Plugușorul iar mânați:
Hă-ă-ă-ii!

Este unul și mai sus
Domnul **Cocin** înalt pus,
Șef pe tot interiorul
Când e gata exteriorul.
Ici sunt fete frumusele
Mai suple, mai rotunjele,
Le dorim un an mănos
Să le fie interiorul
Aprecieri-n ce-i frumos
Să le fie exteriorul.
Sclipitor ca exteriorul.
Mai sunați din zurgălăi
Să se-audă peste văi:
Hă-ă-ă-ii!

Am ajuns la loc de frunte
Chiar de-i deal și nu e munte,
Am ajuns la Decanat,
Să urăm – nu e păcat.
De urat avem de bine
Pentru Anul care vine
Pe întregul nostru staff
Ce deasupra-i aciuat
Și pune toate pe roate,
Grijă-având de facultate.
Să trăiască decan Lungu,
Să poată ara cu plugul
Și s-aducă-n Noul An

Facultății-un pumn de bani.
Poate-a fi să fie-odată
Reparația terminată.
Să prospere prodecanii,
Să nu-i ocolească banii –
Domn' **Petrică, Natali**
Să zâmbească-n orice zi,
Leana, Liuda și **Tatiana**
Să-nflorească și la anul!
Pentru-acești bravi manageri
Să le fie lerul ler,
Mânați, măi:
Hă-ă-ă-ii!

Dalba noastră facultate
Cea mai altfel dintre toate
Aibă parte de-un an bun
Și un vesel Moș Crăciun:
Mult noroc, prosperitate
Și izbânzi în tot și toate,
Să-ți aducă Noul An
Studenți buni și-n pungă bani,
Iar în inimi – fericirea,
Când dai ochii cu iubirea!
Strângeți roata, măi flăcăi,
Și sunați din zurgălăi
Să se-audă-n patru zări:
Hă-ă-ă-ii!
La Anul și la Mulți Ani!

Din partea gloatei –
V. Olaru,
șef CC FUA,
I. sup. EMC FIEB, ATI FCIM

Tiraj: 2200
Comanda: 31421

EDITOR – Universitatea Tehnică a Moldovei

ECHIPA REDACȚIEI:

Marina Romanciuc (redactor-șef) – 079755352,
Leonid Busuioac (corespondent) – 32-55-01, 079598165
Dorian Saranciuc (fotograf) – 079412277,
Oleg Tataru (design) – 079405973.

Tiparul: Întreprinderea de Stat „Combinatul Poligrafic din Chișinău”
Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998.

E-mail: romanciuc.marina@gmail.com